

FoU-barometer 2020

NÄRINGSLIVETS
FoU-INVESTERINGAR

OKTOBER 2020

IVA
Näringslivets
FoU-investeringar

»Att Sverige har ett bra klimat för FoU är avgörande och tillgång på kompetens är den viktigaste faktorn.«

Pontus de Laval, ordförande i stygruppen för projektet Näringslivets FoU-investeringar, tidigare teknikchef på försvarskoncernen Saab.

Årlig barometer tar tempen på FoU-klimatet

För att Sverige ska vara attraktivt för företags FoU-investeringar behövs mer kunskap om de faktorer som avgör var investeringarna placeras. Årets FoU-barometer från IVA är den andra i ordningen som tar tempen på FoU-klimatet och lyfter fram det näringslivet anser viktigt för sina investeringsbeslut.

2020 är inte som andra år. Med anledning av covid-19 genomförde vi i början av september en separat snabbenkät om hur pandemin påverkar företagens FoU och möjligheterna att bedriva forskning och utveckling i Sverige, samt om företagen anser att riktade åtgärder nu behövs för att stärka svensk FoU.

Sverige är ett av världens mest FoU-intensiva länder och deltar i den globala kampen för att attrahera FoU-investeringar. Forsknings- och utbildningssystem, migrations- och skatteregler, samverkan mellan lärosäten och företag är några av de parametrar som hela tiden måste ses över och anpassas.

IVAs FoU-barometer mäter temperaturen på den svenska attraktiviteten för FoU-investeringar och kan ses som ett verktyg för beslutsfattare att se vilka faktorer som faller avgörandet när investeringsbeslut fattas.

Pontus de Laval, ordförande i styrgruppen
Hampus Lindh, projektledare

Sammanfattning: Försämrat FoU-klimat i coronatider

Färre FoU-chefer ger det svenska FoU-klimatet högsta betyg. Andelen som anser att det är "bra eller "mycket bra" har minskat med drygt tio procentenheter jämfört med 2019, visar IVA:s nya FoU-barometer. Kompetens inom viktiga framtidsområden är fortsatt en bristvara.

2020 har präglats av coronapandemin. Även forskning och utveckling, FoU, har drabbats, visar IVAs andra årliga FoU-barometer som här presenteras.

Coronakrisen slår väldigt olika beroende på bransch. Fordonsindustrin har drabbats hårdast med produktionsstopp och neddragningar visar FoU-barometerns intervjuer med forskningsansvariga. Samtidigt finns det digitala tjänsteföretag som ökat försäljningen och nyanställer utvecklare.

Men inget företag är opåverkat. Distansarbete leder till nya arbetssätt på gott och ont. Å ena sidan kan det öka effektiviteten. Å andra sidan "minskar det innovativa snacket" som en av FoU-cheferna uttrycker det.

Om ett vaccin dröjer och krisen blir långvarig finns det oro för konsekvenserna. Företagen understryker att FoU är ett måste för att komma ur krisen och att satsningar inom framtidsområden som digitalisering och elektrifiering måste värnas.

Att Sverige har ett bra klimat för FoU är därmed avgörande. Sverige tillhör sedan länge de länder som satsar mest på FoU i förhållande till BNP och av den svenska FoU:n står näringslivet för 71 procent enligt SCB.

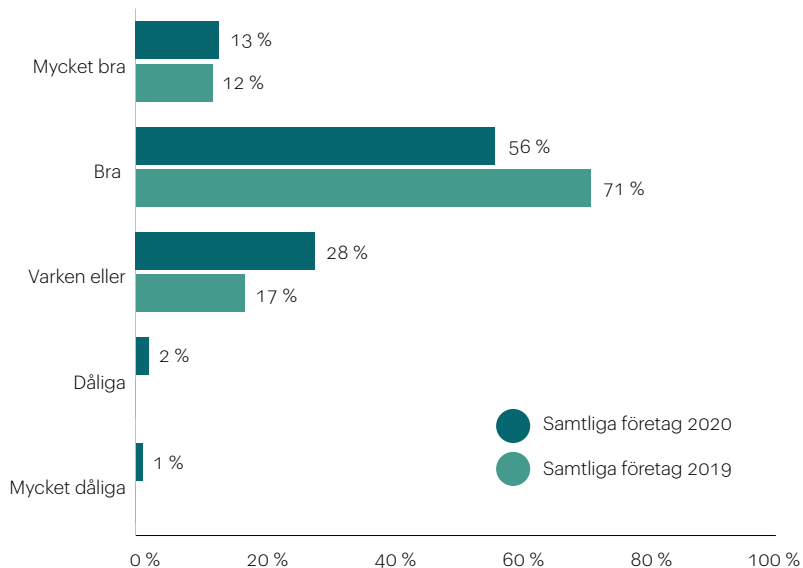
Därför är det oroande att en lägre andel företag är positiva till förutsättningarna för att investera i FoU i Sverige. Förra året svarade 83 procent att det svenska FoU-klimatet är "bra" eller "mycket bra". I år är andelen 69 procent (Figur 1).

En annan oroande tendens är att kompetenstillgången – den faktor som företagen rankar allra högst inför sina FoU-beslut – får något sämre betyg i årets FoU-barometer. Även andelen som svarar att det är "svårt" eller "mycket svårt" att rekrytera FoU-personal i Sverige ökar till 44 procent jämfört med 40 procent i förra årets FoU-barometer.

Liksom 2019 är det skattepolitiken som får lägst betyg av FoU-cheferna. Höga

FIGUR 1: HUR ÄR FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR DITT FÖRETAG ATT INVESTERA I FoU I SVERIGE?

Källa: IVA, FoU-barometern 2020

skatter bidrar till exempel till att det är svårt att locka utländska experter.

När FoU-cheferna blickar framåt förväntar de sig att FoU:n kommer att öka mer utomlands än i Sverige. Nio procent svarar att FoU:n kommer att minska i Sverige under de närmaste fem åren medan fem procent förväntar sig en minskning globalt.

IVAs barometer bygger på en enkät om det svenska FoU-klimatet riktad till FoU-ansvariga i svensk industri. Dessutom har djupintervjuer gjorts med 10 forskningsansvariga. En extra intervjuomgång med

fokus på coronapandemins effekter gjordes i början av september.

Årets undersökning gick ut till 200 företag varav 100 svarade, av dessa företag var 23 små och medelstora. Bland deltagarna finns några av företagen med flest FoU-anställda inklusive Saab AB, Ericsson, Volvo Cars, AB Volvo och Astra Zeneca.

Företagen som svarat har tillsammans cirka 48 000 FoU-anställda i Sverige, vilket motsvarar drygt 60 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn enligt de senaste siffrorna från SCB.

Covid-19: Coronakrisen slår olika hårt mot FoU

2020 har präglats av coronapandemin. För att ta reda på hur krisen påverkar forskning och utveckling, FoU, gjordes en extra intervjuomgång med 16 forsknings- och utvecklingschefer i början av september. Företagen representerade alla stora branscher. Bland de intervjuade fanns även företrädare för fyra mindre företag.

Svaren visar att krisen slår väldigt olika beroende på bransch och utvecklingsskede. Värst drabbade är företag inom fordonsindustrin som tvingats till produktionsstopp och neddragningar inom FoU. Samtidigt finns digitala tjänsteföretag som ökar sin försäljning och nyanställer utvecklare.

Totalt svarar sju av de intervjuade företagen att FoU påverkats negativt. FoU-projekt försenas och läggs på is på grund av minskad försäljning och korttidspermitteringar. I några fall har FoU-personal sagts upp. Fem företag säger att de minskat antalet konsulter på grund av corona.

Nio av företagen svarar att de inte märkt av några stora förändringar utöver de rent praktiska med försvårade leveranser och övergång till distansarbete.

Det finns samtidigt en oro över vad som händer om det inte kommer ett vaccin och

hur distansarbetet påverkar innovationskraften. "Det innovativa snacket har minskat", säger en av de intervjuade.

Men krisen har även lett till förbättringar. Företag vittnar om effektivare arbetsmetoder och hur distansarbetet har fått en skjuts. "Det är positivt att vi lärt oss att jobba på distans och insett att vi inte alltid måste resa för att till exempel initiera ett projekt", säger en FoU-chef.

Det gäller inte bara de enskilda företagen. Pandemin kan påskynda digitaliseringen i hela samhället, både i Sverige och i världen. Här finns en möjlighet för svenska företag att få ett försprång vilket skulle kunna uppmuntras via åtgärder från statligt håll, menar några av företagen.

Företagen är i stort nöjda med Sveriges coronastrategi. Några är dock kritiska till korttidspermitteringarna: "Svensk innovationskraft påverkas negativt när folk är hemma istället för att vara på jobbet", säger en FoU-ansvarig.

Det finns även en oro över att EU:s stora krispaket kan komma att snedvrída konkurrensen: "Svensk industri måste få samma förutsättningar. Staten måste fundera på hur vi ska få tillgång till de pengar som EU lägger på coronastöd", säger en FoU-chef.

FoU-barometern: Kompetens är den viktigaste faktorn för FoU-lokalisering

För andra året i rad har IVA undersökt klimatet för forskning och utveckling, FoU, bland företag i Sverige. I början av mars skickades en enkät med frågor om FoU-klimatet till 200 FoU-intensiva företag, varav 50 små och medelstora (SME). Totalt fick vi 100 svar varav 23 från SME:er med upp till 250 anställda. Företagen som svarat har tillsammans cirka 48 000 FoU-anställda i Sverige, vilket motsvarar drygt 60 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn enligt de senaste siffrorna från SCB.

FIGUR 2: HUR VIKTIGA ÄR FÖLJANDE FAKTORER FÖR LOKALISERING AV FoU? VILKET BETYG FÅR SVERIGE? (FEMGRADIG SKALA)	HUR VIKTIGT?	BETYG SVERIGE
Kompetenstillgång	4,8	3,6
Ett stabilt juridiskt system	4,3	4,4
Närhet till kunder och marknader	4,1	3,1
Patentskydd och andra immaterialrättsregler	4,1	4,0
Möjlighet till samverkan med högskolor inom forskning	3,9	3,8
Kluster (geografisk samverkan och kunskaps-spridning mellan anställda, företag och högskolor)	3,8	3,5
Tillgång till forskningsinfrastruktur samt test- och demomiljöer	3,8	3,5
Möjligheter till FoU-samverkan med andra företag	3,7	3,5
Forskningspolitik	3,7	3,2
Skattesystemet i sin helhet	3,7	2,8
FoU-samverkan med myndigheter, andra offentliga organisationer och forskningsinstitut	3,6	3,3
Möjlighet till skatteavdrag för FoU	3,5	2,8
Möjlighet till samverkan med högskolor inom utbildning	3,5	3,4
Närhet till det egna huvudkontoret	3,4	3,6
Direkta offentliga stöd till företag (t.ex. forskningsbidrag eller etableringsstöd)	3,3	3,0
Möjlighet att delta i EU-finansierade forsknings- och innovationsprogram	3,3	3,2
Tillgång till riskkapital	3,1	3,0

Källa: IVA, FoU-barometern 2020

Kompetenstillgång viktigast

Av enkätsvaren framgår att kompetenstillgång är den viktigaste faktorn för var företagen väljer att placera sin FoU. Hela 98 procent av FoU-cheferna tycker tillgång på kompetens är "viktigt" eller "mycket viktigt". Även 2019 rankades kompetenstillgång högst, men i årets undersökning väger denna fak-

tor ännu tyngre och får 4,8 i betydelse på en femgradig skala jämfört med 4,6 ett år tidigare. Samtidigt har Sveriges betyg sjunkit från 3,7 till 3,6. Detta gör att kompetenstillgång är den faktor med det största gapet mellan vikt och betyg i 2020 års FoU-barometer. Data från 2019 års barometer finns på IVAs webbplats.

Lägre betyg 2020

Jämfört med 2019 finns inga stora skillnader i hur företagen rankar faktorerna som bestämmer var de väljer att placera sin FoU. Efter "Kompetenstillgång" följer "Ett stabilt juridiskt system" samt "Närhet till kunder och marknader". Minst viktigt är, liksom 2019, "Tillgång till riskkapital" och "Möjlighet att delta i EU-program".

Flera faktorer får däremot lägre betyg 2020. Störst är minskningen för: "Möjligheter till FoU-samverkan med andra företag", "Möjlighet till samverkan med högskolor

inom forskning", "Möjlighet till samverkan med högskolor inom utbildning" samt "Tillgång till forskningsinfrastruktur och test- och demonstrationsmiljöer".

Skillnaderna kan delvis bero på att frågorna omformulerats något och att enkäten fått en annorlunda utformning 2020. Det är även fler företag som svarat och bland dem en högre andel små och medelstora jämfört med 2019. Det är också osäkert om coronakrisen kan ha påverkat svaren i någon riktning.

Färre tycker FoU-klimatet är bra

Sverige har många styrkor framhåller FoU-cheferna och tar bland annat upp bra bredbandsutbyggnad, platta organisationer där unga tidigt får ta ansvar, förmånliga förhållanden för barnfamiljer samt att miljön blivit mer internationell. Även den svaga kronan och relativt låga ingenjörs-

löner tas upp som fördelar för att bedriva FoU i Sverige.

Totalt anser 69 procent av FoU-cheferna att förutsättningarna för att investera i FoU i Sverige är "bra" eller "mycket bra". Det är dock en minskning jämfört med 2019 då 83 procent svarade "bra" eller "mycket bra".

Fortsatt svårt att rekrytera FoU-personal

Kompetensförsörjningen är som tidigare nämnt den viktigaste frågan för FoU-cheferna. Andelen som svarar att det är "svårt" eller "mycket svårt" att rekrytera FoU-personal i Sverige har ökat från 40 till 44 procent.

Liksom 2019 är det särskilt inom IT som företagen har svårt att hitta personal. Ef-

tersom alla branscher söker personer med kunskaper inom programmering och AI blir konkurrensen hård. En annan trend som rör flera branscher är elektrifiering. Företagen tar till exempel upp att det är svårt att hitta personer med kompetens inom batteriteknik.

Krav på utbildning med spets

Att utbildningssystemet håller hög kvalitet och har ett relevant utbud är de viktigaste faktorerna för rekrytering av FoU-personal. Sverige får dock endast 3,6 i medelbetyg av FoU-cheferna på dessa båda punkter. Storföretagen sätter något lägre betyg på utbildningssystemet än de mindre företagen.

Återkommande synpunkter är att högskolan har svårt att ställa om till nya områden, som AI, och inte satsar tillräckligt på spets inom utbildning och forskning.

Högskolan har en tendens att utbilda inom gamla områden.”

Sverige borde våga satsa mer på spets och hänga med bättre inom nya teknikområden.”

Utbilda fler mjukvaruingenjörer!”

Universiteten släpar efter, speciellt inom AI, och kan inte tillgodose efterfrågan”

Det är ett svårt att hitta erfaren personal inom nya teknikområden, ganska naturligt, men ändå...”

FIGUR 3: HUR VIKTIGA ÄR FÖLJANDE FAKTORER FÖR REKRYTERING AV FoU-PERSONAL? VILKET BETYG FÅR SVERIGE? (FEMGRADIG SKALA)

	HUR VIKTIGT?	BETYG SVERIGE
Utbildningssystemets kvalitet och genomströmning	4,6	3,6
Relevant utbildningsutbud	4,6	3,6
Ett öppet och demokratiskt samhällsklimat	4,4	4,7
Förutsättningar för individer och familjer (bostadsmarknaden, semester, barnomsorg, föräldraförsäkring etc)	4,2	3,8
Möjlighet att rekrytera från utlandet	4,0	3,1
Anställningsregler	4,0	3,4
Löner och kostnader för arbetskraft	3,9	3,2
Skattesystemets effekter för anställda	3,9	2,7
Villkor för optionsprogram för anställda	3,3	2,5
Kulturutbud	3,0	3,5

Källa: IVA, FoU-barometern 2020

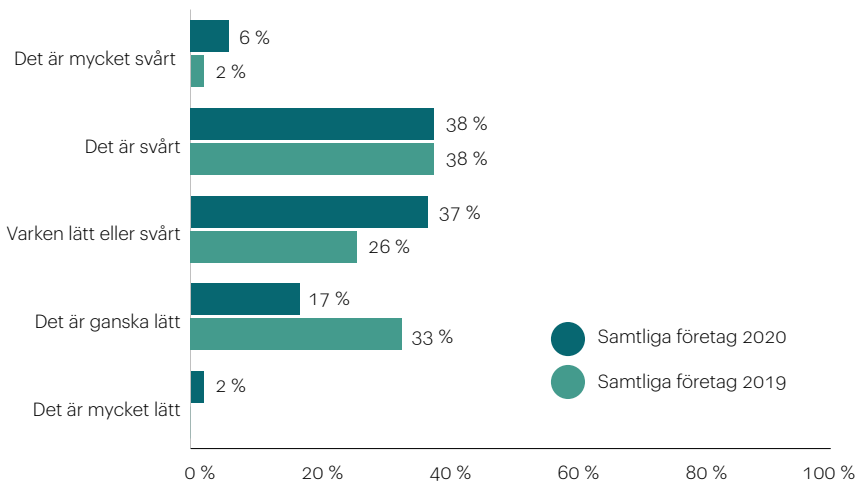
A professional portrait of Darja Isaksson, a woman with short dark hair and bangs, wearing a black turtleneck and a dark blazer. She is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a solid light blue color.

»Det största hotet mot näringslivets FoU på kort sikt är de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. På längre sikt är det de multinationella bolagens FoU-prioriteringar; allt ifrån var det finns tillgång på kompetens till var det finns relevanta samverkansmiljöer för forskning och innovation.«

Darja Isaksson, generaldirektör Vinnova.

FIGUR 4: HUR BEDÖMER DU LÄGET FÖR DITT FÖRETAG ATT HITTA DEN PERSONAL NI BEHÖVER INOM FoU?

Källa: IVA, FoU-barometern 2020

Fortfarande svårt rekrytera utländska experter

Ett annat problem som togs upp 2019 och som återkommer i årets barometer är möjligheten att rekrytera från utlandet. Det är fortsatt ett gap mellan hur viktig denna faktor är (4,0) och betyget för Sverige (3,1). Företagen efterlyser till exempel enklare regler för utländska studenter att komma ut på arbetsmarkanden efter examen i Sverige. Andra problem som togs upp även i 2019 års undersökning är: bostadsbrist i storstadsregionerna, hög marginalsatt samt tillgång och kvalitet på internationella skolor.

Vi är beroende av forskare och ingenjörer som flyttar hit och förhållandena behöver bli bättre.”

En tidigare chef flyttade från Sverige eftersom de internationella skolorna inte höll tillräckligt hög kvalitet.”

Bostadsmarknaden får en 1:a i betyg. Den sätter ofta käppar i hjulet, men semester, barnomsorg och föräldraförsäkring får helt klart femmor.”

Det är svårt för talangfulla unga högutbildade (som inte redan bor i Stockholm) att få tag på bostad till en vettig kostnad. Det gör att vissa FoU investeringar kan hamna utanför Sverige, då det kan vara snabbare att få tag på personal.”

Lågt betyg för skattesystemet

Både 2020 och 2019 är skattepolitiken det område där Sverige får sämst betyg av FoU-cheferna.

Höga skatter gör det svårt att rekrytera utländska experter och den så kallade expertskatten anses otillräcklig eftersom den bara gäller i tre år. Även möjligheten till skatteavdrag för FoU (trots höjning i år) anses otillräcklig i Sverige.

”

Expertskatten är avgörande för oss men den gäller för kort tid. Har hänt att experter åkt hem efter tre år.”

”

Utvecklare i Sverige har förhållandvis låg lön och hög skatt. En topptalang i Sverige får mindre kvar i plånboken än i till exempel USA.”

”

FoU-avdraget är ointressant på nuvarande nivå.”

”

Det finns mycket att säga om vårt skattesystem (även goda saker) men för att summera så motverkar det kompetensförsörjning, och det rejält.”

Små företag vill ha bättre optionsregler

Den tydligaste skillnaden mellan stora och små företag rör tillgången till riskkapital och villkoren för optionsprogram. De mindre företagen rankar dessa båda faktorer betydligt högre än storbolagen men ger samtidigt lägre betyg. Även möjligheten till skatteavdrag för FoU anses viktigare av de mindre företagen.

Storföretagen å sin sida lägger större vikt vid möjligheten till samverkan med högskolan inom utbildning och forskning.

”

Det är konstigt att det inte går att bygga bättre incitamentsprogram i Sverige. Antingen är det väldigt ofördelaktigt för personalen, eller extremt dyrt för företaget. Jag tror inte att politikerna förstår den här frågan.”

»Digitaliseringen är både ett hot och naturligtvis också en möjlighet. För att klara den krävs bra kompetensförsörjning och i FoU-barometern ser man att detta är det stora problemet. Och så verkar det alltid ha varit i Sverige, av någon anledning.«

Enrico Deiacco, forskningsledare Entreprenörskapsforum.

»Om vi tittar oss omkring i världen så accelererar andra länder. Vi måste helt enkelt öka våra satsningar och öka graden av spetskompetens i forskning och utveckling.«

Erik Ekudden, CTO Ericsson.

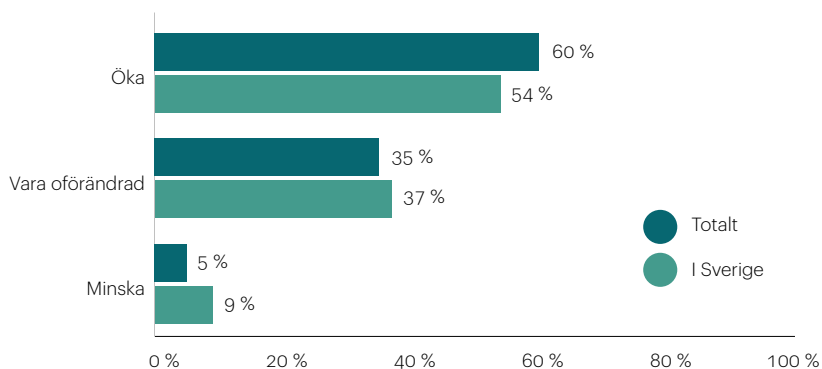
Minskad andel FoU i Sverige

Precis som 2019 svarar FoU-cheferna att FoU:n i deras företag kommer att öka mer utomlands än i Sverige. I årets undersökning anger 60 procent att FoU:n kommer att öka under de närmaste fem åren, men

bara 54 procent svarar att den kommer att öka i Sverige. Fem procent anger att FoU:n kommer att minska totalt. Nio procent svarar att FoU:n kommer att minska i Sverige under de närmaste fem åren.

FIGUR 5: UNDER DE NÄRMASTE FEM ÅREN KOMMER FoU:N ATT...?

Källa: IVA, FoU-barometern 2020

FoU-chefer: Så får Sverige ett bättre FoU-klimat

I enkäten har FoU-cheferna fått en öppen fråga om vilka de viktigaste åtgärderna är för att göra Sverige mer attraktivt för FoU-investeringar. Här följer en sammanfattning.

Stärk tillgången på kompetens

Kompetenstillgång är den absolut viktigaste frågan för FoU-cheferna. Högskolorna uppmanas att satsa på spetskunskaper och hänga med i utvecklingen av nya områden som AI. Den akademiska forskningen bör stärkas och kraftsamlas inom områden där Sverige kan nå en ledande position.

FoU-cheferna vill se satsningar på mer kvalitet i utbildningarna. Flera företag anser att svenska ingenjörer har lägre kompetens än de i vissa konkurrentländer. Det borde till exempel ställas högre krav, särskilt på kunskaper i matematik, vid intagningen till de tekniska utbildningarna, säger en FoU-chef.

För att säkra kompetenstillgången på lång sikt behövs fortsatta satsningar på att locka unga till utbildningar inom naturvetenskap och teknik. Även vidareutbildningen bör stärkas.

”

Se till att satsa på de stora högskolorna. Bygg upp kluster kring dessa med olika inriktning. Sverige har inte råd att satsa på allt överallt.”

”

Bra tekniska utbildningar som inte bara är teoretiska utan även tillämpade.”

”

En långsiktig strategi som pekar ut ett antal teknikområden som Sverige avser att investera i för att uppnå en världsledande position.”

Skattepolitiken viktig för FoU-satsningar

FoU-cheferna betonar hur viktig skattepolitiken är för satsningar på FoU. Ett högt skattetryck bidrar till att högre utbildning är mindre lönsam för den enskilde samt gör det svårare att attrahera utländska experter.

Den höjning av skatteavdraget för FoU som gjorts i år uppskattas, men många anser ändå att FoU-avdraget är otillräckligt.

”

I dag finns en global arbetsmarknad och den kompetens som utbildas i Sverige flyttar i allt större utsträckning utomlands till marknader med mer förmånliga lönenivåer och skattesatser. Skattepolitiken är alltså väldigt viktig på flera nivåer - för individen och för företagen.”

Stärk samverkan och hjälp att skala upp

Flera företag efterfrågar mer samverkan mellan företag och lärosäten och att det behövs mer stöd för detta, exempelvis inom områdena elektrifiering och medicinsk forskning. Flera mindre företag efterlyser större kostnadstäckning i offentligt finansierade projekt.

Flera företag påpekar att det är riskfyllt och kräver stora investeringar att skala upp från demo till storskalig tillverkning och efterlyser stöd, till exempel genom statliga garantier och krediter, för att dela risken.

”

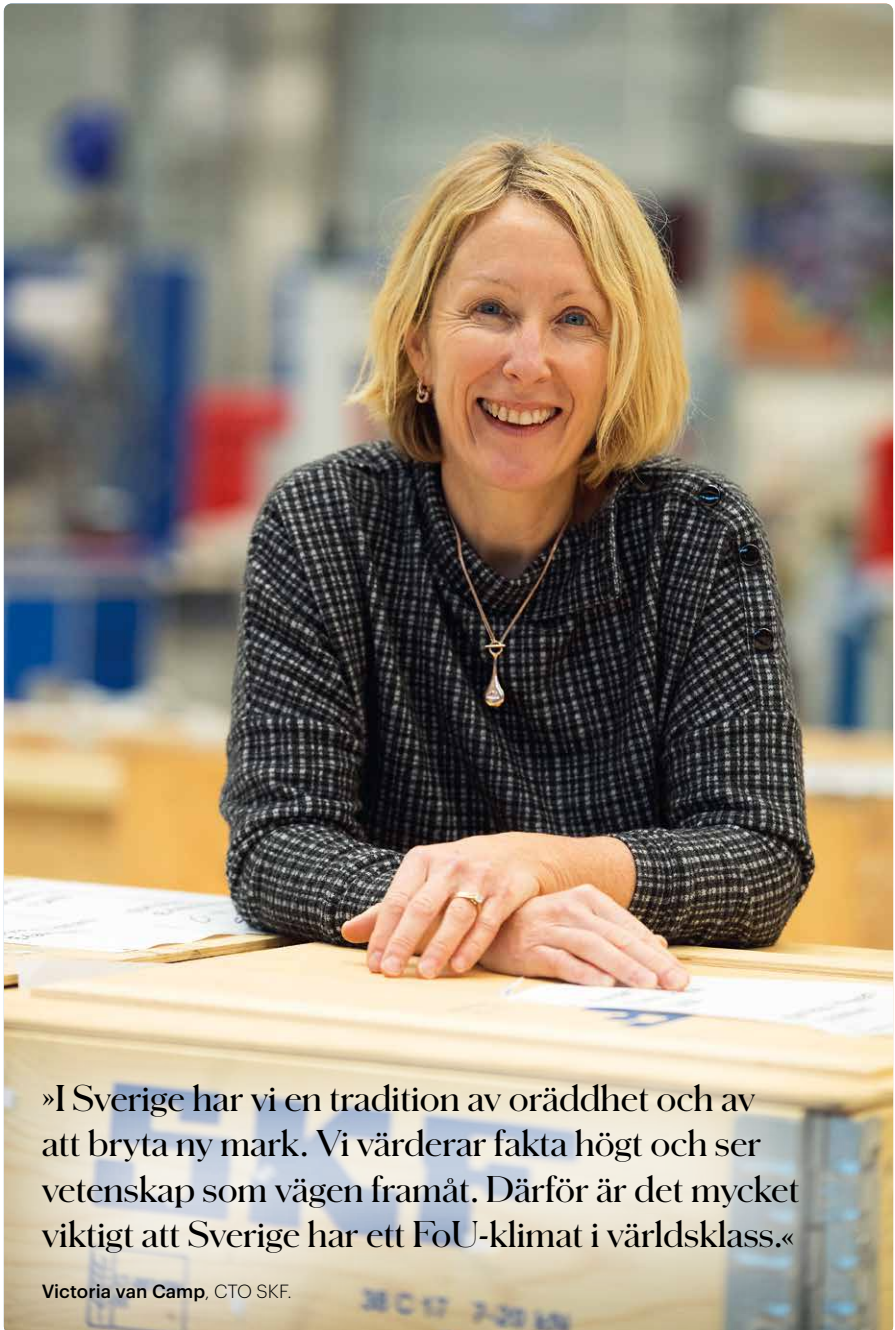
Medlen för samverkansforskning urholkas. De används alltmer för ”skrivbordsprojekt”, policyutveckling och verksamhetsutveckling i exempelvis värden istället för i de FoU-projekt/initiativ som kan leda till nästa generations exportintäkter.”

”

Det finns för lite medel för att stimulera och sänka trösklarna för konkreta FoU-samarbeten mellan akademi och företag.”

Så har vi gjort:

- I början av mars skickades IVAs årliga FoU-enkät till forsknings- och teknikcheferna på 200 företag med omfattande FoU i Sverige. Av de tillfrågade företagen var 50 små- och medelstora med upp till 250 anställda.
- Totalt svarade 100 företag vilket motsvarar 50 procent. Svarsfrekvensen var något högre bland de större företagen, 51 procent, jämfört med de mindre där den låg på 46 procent.
- De svarande företagen representerar många olika branscher med högst andel inom: IT/telekom, medicin/life science samt verkstads-, skogs- och fordonsindustri.
- Totalt har de svarande företagen cirka 48 000 FoU-anställda i Sverige. Det motsvarar 63 procent av alla FoU-anställda i företagssektorn. (Enligt SCB:s senaste FoU-statistik finns totalt 76 000 FoU-anställda i näringslivet.)
- Bland företagen som svarat finns de med flest FoU-anställda i Sverige inklusive Saab AB, Ericsson, Volvo Cars, AB Volvo och Astra Zeneca.
- Djupintervjuer har gjorts med tio forsknings- och teknikchefer hos företagen som svarat på enkäten varav fyra mindre företag. De intervjuade företagen finns inom fordon, medicin, it, telekom, verkstad och energi.
- Ytterligare 16 företag, varav fyra små- och medelstora, intervjuades i början av september om hur deras FoU påverkats av coronapandemin.
- FoU-barometern presenteras årligen. Läs mer på www.iva.se

»I Sverige har vi en tradition av oräddhet och av att bryta ny mark. Vi värderar fakta högt och ser vetenskap som vägen framåt. Därför är det mycket viktigt att Sverige har ett FoU-klimat i världsklass.«

Victoria van Camp, CTO SKF.

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien är en fristående akademi med uppgift att främja tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling. I samarbete med näringsliv och högskola initierar och föreslår IVA åtgärder som stärker Sveriges industriella kompetens och konkurrenskraft. För mer information om IVA och IVAs projekt, se IVAs webbplats: www.iva.se.

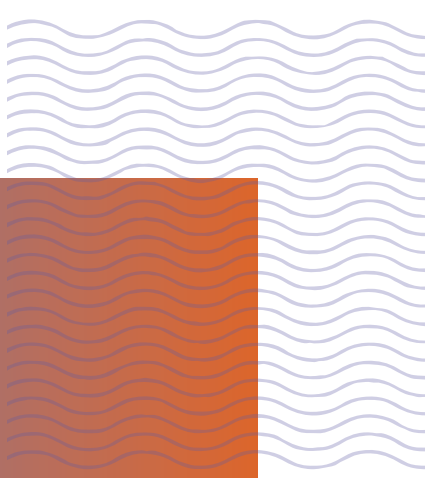
Utgivare: Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), 2020
Box 5073, SE-102 42 Stockholm
Tfn: 08-791 29 00

Inom ramen för IVAs verksamhet publiceras rapporter av olika slag. Alla rapporter sakgranskas av sakkunniga och godkänns därefter för publicering av IVAs vd.

IVA-R 512
ISSN: 1100-5645
ISBN: 978-91-89181-11-3

Projektledning: Hampus Lindh, IVA
Text och analys: Marie Alpman & Hampus Lindh, IVA
Projektkoordinator: Alicia Parvin, IVA
Redaktör: Lars Nilsson, IVA
Layout: Pelle Isaksson, IVA
Fotografier: Saab, Vinnova, Erik Cronberg, Daniel Roos, SKF
Tryck: EO Grafiska

Denna rapport finns att ladda ned via www.iva.se

Näringslivets FoU-investeringar
är ett projekt av **Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)**

och finansieras av Stiftelsen för strategisk forskning, Vinnova, Rise, Teknikföretagen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Ingenjörer, Naturvetarna och Skogsindustrierna. Projektet skapar en barometer över näringslivets syn på FoU-investeringsklimatet i Sverige. Projektet ska såväl lyfta den övergripande diskussionen som skapa ett redskap för analys och policyutveckling. Barometern publiceras årligen.

För mer information och kontakt:

Näringslivets FoU-investeringar
Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)
Box 5073, 102 42 Stockholm, Sweden
Tel: 08-791 29 00
E-mail: info@iva.se
www.iva.se